

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6440-24

meddelad i Stockholm den 14 mars 2025

KLAGANDE

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Riksdagsförvaltningens beslut den 31 oktober 2024 i ärende dnr 398-2024/25

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver Riksdagsförvaltningens beslut och visar ärendet åter till myndigheten för utlämnande av den begärda handlingen i enlighet med vad som anges i punkt 12.

BAKGRUND

1. Var och en har rätt att hos myndigheter ta del av allmänna handlingar förutsatt att uppgifterna i dem inte omfattas av sekretess. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen dit eller upprättad där.
2. AA och BB lämnade anbud avseende Riksdagsförvaltningens upphandling Produktionstjänster kommunikation, utställning och grafisk formgivning, 2169-2023/24. AA begärde därefter att få ta del av det vinnande anbudet, som lämnats av BB, och att ett arbetsprov som sistnämnda bolag gett in i upphandlingen skulle lämnas ut i form av pdf-fil för webbpublicering.
3. Riksdagsförvaltningen avslag begäran om att få ta del av en elektronisk fil av arbetsprovet med motiveringen att handlingarna omfattas av sekretess enligt 31 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Enligt Riksdagsförvaltningen sänkades det skäl att ifrågasätta BB:s uppgift om att bolaget kan lida skada i konkurrenshänseende om det aktuella arbetsprovet röjs. Riksdagsförvaltningen anförde också att förvaltningen inte är skyldig att lämna ut allmänna handlingar digitalt eller i ett visst digitalt format.

YRKANDEN M.M.

4. AA vidhåller sin begäran.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Rättslig reglering m.m.**

5. Enligt 31 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden när denne har trätt i affärsförbindelse med en myndighet, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.
6. Den som önskar ta del av en allmän handling har enligt 2 kap. 16 § tryckfrihetsförordningen även rätt att mot en fastställd avgift få en avskrift eller kopia av handlingen till den del handlingen får lämnas ut. En myndighet är dock inte skyldig att i större utsträckning än vad som följer av lag lämna ut en upptagning för automatiserad behandling i annan form än utskrift.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

7. Det i målet aktuella arbetsprovet är en broschyr tänkt för målgruppen intresserad allmänhet. Upphandlingsdokumenten innehåller detaljerade instruktioner om arbetsprovets omfång, vad det ska innehålla och vilket

material som ska användas. Sålunda ska anbudsgivarna i arbetsprovet, som ska utformas i enlighet med den grafiska manual som tillhandahålls dem, återge av den upphandlande myndigheten tillhandahållna texter (som utgörs av huvudtext och kompletterande korta texter), faktarutor, underlag för diagram, logotyp och bilder.

8. BB har, i samband med att bolaget lämnade anbud i upphandlingen, anfört att röjande av bl.a. arbetsprover skulle innebära en stor såväl marknadsmässig som ekonomisk skada för bolaget men inte närmare utvecklat grunderna för detta.
9. Skaderekvisitet i 31 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen är utformat som ett s.k. rakt skaderekvisit vilket innebär en presumtion för offentlighet.
10. Av förarbetena framgår följande. För lagrummets tillämpning bör det krävas att det föreligger någon speciell omständighet eller särskilda förhållanden som kan åberopas som skäl för hemlighållande. Något krav på en mera ingående utredning bör emellertid inte ställas upp. Om myndigheten finner sig böra sätta tilltro till vad en anbudsgivare har uppgett om att handlingarnas offentliggörande kan befaras medföra skada för denne, bör något hinder för anbudshandlingarnas hemlighållande i regel inte anses föreligga. En viss avvägning bör alltid företas med hänsyn till offentlighetsintresset. En begäran om konfidentiell behandling, som framställs av en anbudsgivare men som inte närmare motiveras och inte heller har karaktären av ett anbudsvillkor, bör i regel inte föranleda beslut om handlingarnas hemlighållande (prop. 1979/80:2 Del A s. 241 f.).
11. BB har inte närmare motiverat sin begäran om konfidentiell behandling. Med hänsyn härtill och då det i målet aktuella arbetsprovet helt och hållet bygger på det underlag som den upphandlande myndigheten tillhandahållit i anbudshandlingarna, finner Högsta förvaltningsdomstolen att det inte finns särskild anledning att anta att BB lider skada om det aktuella arbetsprovet röjs. Arbetsprovet omfattas därmed inte av sekretess enligt 31 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen.
12. Det ankommer på Riksdagsförvaltningen att – inom ramen för den ordning som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen – lämna ut den begärda handlingen.

Ärendet ska därför visas åter till Riksdagsförvaltningen för utlämnande av den begärda handlingen.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Kristina Ståhl, Leif Gäverth, Mats Anderson och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Jenny Björstrand.